

Korszerűsítik a szövetkezeti kereskedelmet

Küldöttgyűlést tartott a szegedi ÁFÉSZ

Megyénk legnagyobb fogyasztási szövetkezete a Szegedi ÁFÉSZ. Közel 11 ezer tagjának képviselői tanácskoztak vasárnap délelőtt az egyesüléssel létrejött szövetkezeti első küldöttgyűlésén. Az egyesülés célja az, hogy az anyagi és szellemi erők összevonásával korszerű kereskedelmet alakítsanak ki, az első küldöttgyűlés tehát a mostani helyzetet elemezte körültekintően, hogy belőle helyes fejlesztési következtetéseket vonhasson le.

Nem egyforma kereskedelmi adottságokkal rendelkeznek a szövetkezetekhez tartozó községek és városi peremkerületek, elsődleges feladat tehát, hogy a napi ellátás feltételeit teremtsék meg az üzlethálózat bővítésével, a meglévő boltok korszerűsítésével, Algyőn az új lakótelepen, Deszken, Rőszkén és Szőregen pedig új ABC-áruházat építsenek. Megfontoltan döntöttek a küldöttek arról is, hogy ne aprózza el erejét a szövetkezet. Ne törekedjen például arra, hogy mindenütt mindent, illetve mindenből egy keveset áruljon, hiszen ezt a bolt ügysem győzi erővel, a vásárlót pedig ügysem elégti ki a félmegoldás. Azt tervezik, hogy nem tartanak fenn mindenütt ruházati boltot egy-két öltőnyel és valamikor divatosnak mondott, de állás közben divatjamúlt holmival, vagy építőanyag-telepet néhány betongerepdával. A ruhát egyébként is a városi üzletekben keresik, ez a lépés tehát nem okoz gondot a vásárlóknak, kérték viszont, legyen mindig elég ágynemű, fehérnemű, zokni és mindenképpen szervezzék meg az eddiginél jobban a könyvkereskedelmet. Az építőanyag-telepek esetében azt tervezik, hogy néhány olyan központot hoznak létre, ahol mindenféle építési anyag kapható lesz és házhoz szállításról a szövetkezet gondoskodik. A családi házak építését dargus autó vásárlásával is támogatni igyekeznek az ÁFÉSZ. A TÚZEP-telepek fokozatos átszervezése természetesen sehol sem jelentheti, hogy túzeldőrt is a második vagy harmadik faluba kell majd menni. Ez az ágazat továbbra is ott működik, ahol eddig.

A felszólalók is kérték, a szövetkezet is úgy tervezi, hogy a vendéglátás korszerűsítésének első lépése legyen, hogy meleg ételt minden településen lehessen kapni, és fordítsanak még nagyobb gondot az előfizetéses ebédre, valamint a diákétkészésre. Igényként került föl, hogy minden településen — Béketelepen, Mihályteleken, Petőfitelepen és Gyálaréten is — legyen presszó, vagy kisvendéglő. Szándéka a szövetkezetnek, hogy a kerthelyiségek hálózatát is fejlessze.

Szerepel a földadatok között egy mezőgazdasági áruház létrehozása, a takarmányértékesítés biztonságos megszervezése — tehérgép-kocsikat vásárol a tagok célrészjegyes kölcsöneiből az ÁFÉSZ —, és a termékfólvásárlás tökéletesítése is. A kibontakozó kiskertmozgalom révén az utóbbira várhatóan óriási földadatok kerülnek majd. Kérték a főlászlalókat azt is, teremtessen szorosabb kapcsolatot a kisáruteremből kertészet támogatására a Hazafront Népfronttal is a szövetkezet.

A vezetőség által előterjesztett javaslatokkal egyetértettek a küldöttek, de bővítették is a tervbe foglalható kívánságok körét. Az algyőiek arra hívták föl a fi-

gyelmet, hogy minden lehetőséget használjanak föl. Nyissanak például virágüzletet, de semmiféle átszervezés, vagy korszerűsítés ne jelentsen részleges visszalépést se. Az utóbbira példa: korábban a vasboltban méretre vágták az ablaküvegeket, amióta önkiszolgáló lett, ez a szolgáltatás megszűnt. Ha betörnek az ablak, be kell utazniuk a város központjába, de buszban nem lehet üveget szállítani, jól megdagad tehát az egyetlen ablak ára. Fölvetették a hozzászólók, hogy a hűsoltoktól jobb ellátást várnak, azt viszont a szegediek panaszták, hogy sorra megszűnnek a terménydaralók és változatlanul nem lehet kis csomagban takarmányt kapni. Kritikaként hangzott el, hogy Bördányban hírtelen megszűntek a tojásfólvásárlások, a zombóiak a tanyai boltok élelmiszer-gondjaira panaszkodtak. Elhangzott az a javaslat is, hogy szakcsoportjai útján a szövetkezet is segítse a parlagföldek jobb kihasználását. Támogatásukról biztosították a szövetkezet vezetői a helyi tanácsok képviselői is. Anyagi erejükkel, telekkel is segítik az üzlethálózat fejlesztését, és továbbra is figyelemmel kísérik a vásárlók igényeinek kielégítését. Részt vett a küldöttgyűlés munkájában dr. Varga Dezső, a szegedi pártbizottság titkára, Fodor Pál, a megyei tanács vb. kereskedelmi osztályának helyettes vezetője és Ocskó Imre, a MESZÖV elnöke is.

A SZOT elnökségének ülése

A SZOT elnöksége hétfőn ülést tartott. A testület a szocialista brigádvezetők V. országos tanácskozásának előkészületeivel foglalkozott, megvitatta az 1977. évi SZOT-díjakról készült előterjesztést, jóváhagyólag el-

fogadta a szakszervezetek és a SZOT 1976. évi gazdálkodásáról előterjesztett jelentést, és megtárgyalta a múlt esztendő munkavédelmi helyzetének alakulásáról készült összefoglalót.

Létszámhiány és szervezés

Égető gond a munkaerőhiány, ám amikor közelebbről megvizsgálják a vállalatok létszámigényét, néha meglepő dolgok derülnek ki. Csongrád megyében például — a megyei pártbizottság felmérése szerint — a gyárak, üzemek mintegy ötezer embert vennének fel azonnal. A jelentés azonban hozzáfűzi: ha a munkaerőhiány ilyen mértékű, akkor mégis miként teljesítették a vállalatok az éves tervet? Nyilvánvaló, nem reálisak az igények: egyes vezetők a könnyebb utat választva nagyobb létszámmal próbálják megoldani azt, ami nem sikerül a szervezéssel, a hatékonyság növelésével.

Pedig manapság mindenkinek számolnia kell vele, hogy gondjait egyszerű létszámnöveléssel nem oldhatja meg. Marad hát a beruházás — gondolhatja a könnyebb utat választó. Az okosabb, termelékenyebb berendezés további biztosítéka a töretlen fejlődésnek. De néhány statisztikai adat meggyőző ennek az állításnak az ellentmondásairól is. 1975 végén a termelő állóeszközök bruttó értéke a szocialista iparban 435 milliárd forintot tett ki, tavaly a szektor gépi beruházásainak értéke több mint 60 milliárd forint volt. Tíz esztendővel ezelőtt az ipari munkanapok 9,8 százaléka jutott a harmadik műszakra — most jóval kevesebb. Az átlagos műszakszám: 1,4. A számokból kitetszik, hogy nincsenek eléggé kihasználva a nagy értékű berendezések. Egy-egy mélyebb vizsgálatnál arra is fény derül, hogy nemcsak a számokkal van baj.

A gépek ugyanis nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is többet tudnak. Képesek a régienél korszerűbbet, jobbat gyártani, de ezeket a tulajdonságaikat sem mindig használják ki kellőképpen. Nemesyszer megtörténik, hogy megvesznek egy drága gépsort, aztán takarékosági okokra hivatkozva, annak utolsó darabját mégsem hozzák meg, ezért később nemcsak a technológiai folyamatot törlik meg, hanem az egész gépsor képtelenné válik annak elvégzésére, amit kompletten tudott volna.

A kapacitás kihasználásának fokozására tett intézkedések gyakorta sokáig váratnak magukra. A Magyar Kábel Művek szegedi gyára csak a tarcarendelelet követezően, négy évvel később kapta meg a végrehajtási utasítást, ezért addig hozzá sem kezdett a feladat megoldásához.

A vállalatok beruházási politikájában ma még csak elvétve fordul elő, hogy a gépvásárlások alkalmával szigorúan megvizsgálják a már meglévő kapacitás kihasználását. És mi történik, amikor megérkezik a hön vágyott modern gép? Gyakran elhúzódik az üzembe állítás, néha kétévi „csuszás” is előfordul. Közben pedig a régebbi, elavult berendezéseket alig-alig selejtezik ki, ezért hiába is várják, hogy létszám szabaduljon fel. A

Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság nemrég megvizsgálta négy gépipari vállalatnál a gépkiseleztes helyzetét, és megállapította: öt és fél év alatt mindössze hatmillió forint értékben váltak meg öreg gépektől a gyárak, üzemek, pedig több mint 42 millió forintnyi a nullára leírt, de még foglalkoztatott gépek értéke. Hasonló a helyzet a négy könnyűipari vállalatnál, ahol a nullára leírt berendezések értéke eléri a 140 millió forintot, a selejtezés a gépek bruttó értékének évi átlagában még a két százalékát sem teszi ki.

Mit tesznek hát mégis a létszámhiány enyhítéséért, a gépek jobb kihasználásáért? Ipartelepítések kisebb falvakba, a második, harmadik műszakban dolgozókat anyagilag ösztönzik, igyekeznek a karbantartók munkáját szervezettebbé tenni — ám az igazi munka- és üzemszervezés inkább vihart kavart, mintsem meglegedettséget eredményez. A Szegedi Ruhagyárban például a munkaköpeny előállításának idejét egy óráról 38 percre csökkentették. Ehhez folyamatosan tették az anyagellátást, átgondolták a szabás-varrás megannyi részmuveletét, de bizony a szalagnál ülőknek azóta serényebben kell mozogniuk. Hiába keresnek többet, mégis panaszkodnak. Nőtt a munka intenzitása, ám ehhez nem szoktak még hozzá, eddig ugyanis munkaidéjük 20-30 százaléka nem volt kellően kihasználva.

A Csongrád megyei pártbizottság egyik vb-ülésén merült fel a következő probléma: a tanácsok a munkaidőhöz alkalmazkodva módosították ügyfélfogadási rendjüket, viszont a dolgozókat azóta is inkább a délelőtti órákban keresik fel a hivatalokat, elkéredzkedve a munkából. A gyárakban, a vállalatoknál nem vettek tudomást az ügyfélfogadás új rendjéről. Valahol ebben a példában rejlik létszám-gondjaink gyökere. Sok helyütt nem alkalmazkodnak eléggé az új körülményekhez, problémáikat a régi módon akarják megoldani: új emberek fölvételével, beruházással. Ezzel természetesen nem azt akarom mondani, hogy iparunk nem küszködik munkaerőhiánnyal, vagy minden beruházás, minden új dolgozó felvétele eleve gyanús. Csak annyit: alaposabban körül kellene néznünk saját háztartás táján. A vállalatok beruházás-politikája nincs minden esetben összhangban a kapacitás-kihasználás javításához hozott állami intézkedésekkel. Az üzemeltetés komplex mérési rendszerét alig néhány üzem vezette be, nem mindenütt szorgalmazták eléggé a teljesítménybővítésre dolgozók arányának növelését.

Ami pedig kevésbé egzakt,

tehát kevésbé is mérhető: a többet tudó berendezések minőségi kihasználása. Hogy mennyire rugalmas egy vállalat, azt nagyrészt termék-szerkezetének állandó és szigorúan kritikus fölülbírlata bizonyítja. Az utóbbi esztendőknél ugyanis nemcsak a munka műhelykörülményei változtak meg, módosult-módosul a piaci helyzet is. Azt kell gyártani, ami keresett, kelendő, s nem olyan cikkeket, amelyekre alig-alig van igény. Egy-egy „átprogramozás” persze pénzbe kerül, s kockázata is van, ám az elemző felmérések választ adnának rá, érdemes-e belefogni a profiltisztításba, s milyen lehetőségei vannak a vállalatnak termékei gazdaságosabbá tételére.

A hetvenes évek elejétől sokat foglalkozunk az üzemi munkaszervezéssel, s ki tudja hányszor hangzott el, hogy nem kampányfeladat... Mintha mégis megtorpant volna ez a munka: az elkészült intézkedési tervek sok helyütt íróasztalban porosodnak, sőt akad, ahol el sem készültek. Pedig a már-már elkoptatott közgazdasági szóösszetétel, a „rejtett tartalékok” korát éljük ma is. És mivel terveink feszítettek, munkaerőforrásaink apadóban — kénytelen-kelletlen mielőbb ezekhez a rejtett tartalékokhoz kell nyúlnunk.

Az állásidők csökkentése, a folyamatos anyagellátás és a szervezett munka nemcsak anyagilag állít talpra egy vállalatot, hanem munkamoráljában is. A fegyelem ugyanis szoros kapcsolatban áll az irányítás határozottságához, a gazdálkodás rentabilitásához. Hamis úton jár, aki azt feltételezi, hogy a munkás logikán érkezik a gyárba, s nem idegeskedik a kényszerűen állva töltött percek miatt — főként ott, ahol teljesítményben dolgozik! Termelési tanácskozások örök vitatémája a rendszertelen munka, a túlóráztatás és a hóvégi hajrá. Az elmúlt öt évben tízezerrel csökkent a munkaképes korú lakosság — csak a fővárosban! S az előrejelzések szerint 1980-ig további ötvenezerrel csökken. Létfenntartásáért válik hát gyáraink, üzemünk hétköznapijában a szervezett, fegyelmelt munka, a berendezések kapacitásának, tudásának kiaknázása. Egy-egy eltöltött határidő láncreakcióként vonhatja maga után a többi, a vállalatok vezetőinek túl kell látniuk saját portájuikon, az integrálódott ipar egymásra utaltságában szinte minden egyes gyár felelős további gyárak, üzemek tervteljesítéséért.

Ezért a gondok állandó elrejtése helyett érdemesebb inkább a szervezés nyújtotta kiutat megkeresni — a gondok ismeretében.

TAMÁS ERVIN

Sok a baleset a közutakon

Az okok: gyorsajtás, ittas vezetés, figyelmetlenség

Tegnap, hétfőn délelőtt Szegeden, a Sajóház klubjában ülést tartott a Csongrád megyei Közlekedésbiztonsági Tanács elnöksége. Dr. Csizsár Károlynak, az MKBT elnökének megnyitói szavai után dr. Kelemen Miklós rendőr vezérőrnagy, megyei főkapitány, az MKBT tarsenöke számolt be az elnökség elmúlt évi munkájáról.

A szervezet tevékenységét elemezve felidézett néhány sokatmondó statisztikai adatot. Csongrád megyében 82 ezer 755 gépjárművet tartanak nyilván. Biztonságos közlekedésükhöz korszerű közutakra van szükség, az utak felújítása, biztonságossá tetele mindig aktuális feladat. A megyében az elmúlt években jó néhány utat átépítettek korszerűsítették, sokat forgalomirányító készülékekkel, fényoszoróppal láttak el. A balesetek megelőzéséhez azonban ez nem elegendő, legalább ilyen fontos a felvilágosító, nevelő tevékenység. Tavaly a TIT, az Autóklub, az MHSZ és az Autóközlekedési Tanintézet tanfolyamain 61 ezer járművezető sajátította el az új KRESZ-ben, s a kiegészítő rendeletekben foglalt tudnivalókat. E kurzusok mellett versenyeket, filmvetítéseket, csoport beszélgetéseket, módszertani bemutatókat rendez-

tek: a lakosság széles rétege, fiatalok, öregek, gyerekek — közel 90 ezer ember számára — tették közzismertté a kulturált, biztonságos közlekedés szabályait. A Nemzetközi Iskola és Ifjúsági kupa-versenyekbe például 118 általános iskola, 18 közepfokú oktatási intézmény 12 ezer tanulója nevezett be. Az MKBT által kezdeményezett Vezess baleset nélkül! mozgalomban 52 vállalat vett részt, majd 4 ezer gépjárművel. Az akció sikerét mutatja, hogy 123 millió kilométert vezettek, s 1,9 millió kilométerre esett egy baleset.

A felvilágosító, propagandatevékenység ellenére Csongrád megyében tavaly emelkedett, s 730 volt a balesetek száma. Negyvennyolc órában belül 47, 30 napon belül 15 baleset végződött halállal. Az okokat vizsgálva a gyorsajtás, a szabálytalan kanyarodás, az elsőbbségi jog meg nem adása, s az útesten történő szabálytalan átlakadás szerepel az élen. Legtöbb baleset személygépkocsival történik, de sok kelemetlenséget okoznak a kerekpárosok is. A két keréken közlekedők gyakran megszegik a KRESZ szabályait, sok esetben kivilágitatlanul, saját testi épségüket veszélyeztetve haladnak. Könnyelműségükből nemegy-

szer súlyos balesét származik. A vizsgálatokból kiderül az is, hogy a balesetek, szabálysértések jelentős részében az ittas vezetés okolható.

A megyei nagyvárosai köztül tavaly Hódmezővásárhelyen csökkent, Szegeden és Sentesen viszont szembetűnően megnövekedett a balesetek száma. Az MKBT ideiterve a balesetek csökkentését tűzte ki célul, számítanak a közlekedési szabályok durva, szándékos megsértőit elítélő közvéleményre is.

A beszámolóit követte, majd átadták a jutalmat a közlekedésbiztonsági versenyek győztesének, s a felvilágosító, propagandamunkában kiemelkedő tevékenységet végző aktivistáknak.

Alumíniumipari fejlesztések

A Magyar Alumíniumipari Tröszt székházában hétfőn sajtótájékoztatót tartott, de az iparág munkájáról és fejlesztési céljairól dr. Dózsa Lajos vezérigazgató. Elmondotta, hogy a múlt évben nemzetközi összehasonlító vizsgálatot végeztek a tröszt 16 vállalatánál a termelékenység alakulásáról. Ebből kitűnt, hogy a magyar timföldgyártás termelékenysége a világszínvonalnak mindössze 70 százaléka, pedig a termék minősége közismerten a világszínvonalat képviseli. Ezért célul tűzték ki, hogy fejlesztésekkel tíz év alatt elérjük a termelékenység világszínvonalát.

Vöröskeresztes megbeszélés

Szegeden tegnap ülést tartott a Vöröskereszt Csongrád megyei vezetősége. A tanácskozás résztvevőit Vecsernyés Béláné megyei titkár köszöntötte. Ezt követően Hantos János, a Magyar Vöröskereszt főtitkára átadta a Lenin körüli irodaház IV. emeletén a megyei szervezet új helyiségeit. Méltatta annak jelentőségét, hogy ezután a munkatársak megnövekedett feadataikat kulturált, minden igényt kielégítő körülmények között végezhették.

Dr. Tamasi Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője azokat a társadalmi-politikai teendőket hangsúlyozta, amelyeket a Vöröskeresztnak, aktivistáinak kell megoldani népiünk egészsége, jobb életkörülményei megteremtése érdekében. Végül Vecsernyés Béláné jutalmakat adott át azoknak a járási és városi titkároknak, akik az elmúlt időszakban jó munkát végeztek. Deután Hantos Jánost fogadta dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára.